

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæst. 1. Cur impii damnentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

ut que possumus flagiter, immo vero huius etiam minora. Voluntas enim nostre commissit, ut possumus maiora facientes, mercedem acquirere laudem. Hæc pluribus ostendenda fuerunt, ut ne quis sola fide deceptus, veniat ad illud iudicium imparatus, sed illis sese instruat, quibus iudicium subire possit.

VERSUS 41.

*Tunc dicit & his qui à sinistris erūt:
Discedite à me maledicti in ignem
æternum, qui paratus est diabolo &
Angelis eius.*

QVÆSTIO I.

Cur Impij damnentur?

Calvinus exprobrari dicit impijs. [Quod reieci-
to salutis sanctore, sponte se in vitam fortem
conuerterint, & eum fatana perire maluerint. Non quod
minis ipsi ad exitum destinati sint, quam diaboli, &
sed quia in eorum scelere palam appareat exitij causa,
dum vocantis gratiam respiciunt. Quamvis igitur ar-
cano Dei iudicio reprobi, iam antequam nascantur
morti donati sint, quando tamen offer ut illis vita, nō
conferatur mortis hæredes, vel fatana socij, sed ab in-
credulitate emergit, ac detegitur eorum perditio, quæ
penus abscondita erat.]

Hæc est horrenda & in Dei bonitate blasphemia
Calvini Philosophia. Quam etiam Beza, Piscator alij
que exasperant, vide coll. Momp. II. circa finem Be-
zam in summa Christianismi. Contra Castalionem, p.
696. Vide & librum concordia, seu consensum ortho-
dorum Germanum Bavarum in Examine cōtra Sc. Inec-
cerum, à quibus refugium Hemmingius, Arminiani
& iam plerique Calviniani facti molliores, non n. re-
cipiunt dogma eorum, qui Parcarum tabulas cum fa-
milia Zenonis confingunt. Ita ille præfatione in Epist.
Apolloniorum. Non vult Deus mortem peccatoris, ut
docuit de idolo Calvinistico c. 8. Ezechielis testimo-
nium est. c. 18. 23. Omnium iniquitatum eius, quas opera-
tus est, non recordabor, in iustitia sua, quam operatus est, viuet.
Nāque voluntas mea est mors impij, dicit Dominus Deus,
& non conuertatur à vijs suis & viuat: idem pronunciat cō-
trarium in eos, qui à sua iustitia defecerint. Suauissime conso-
latum argumentum ex sanctissime Triados bonitate per pro-
phetam, fidelibus pronunciatum, ex animis exellere subdola di-
finitio tentat. Tam emphatica est in Hebræo sententia. Nun-
quid desiderando desidero mortem impij & voluntatem, be-
nignitatem, & odium cum desiderio & voluptate propensam
hinc & Thren. in hunc Psalmum? Argumentum est à natura
D. studiorum, in re creatas suas: Nam ego ut omnium sum crea-
tor, ita paterno studio erga omnes ducor. Non possum à me re-
uocare quæquam abalienare. Sed si quis abalienatur, id ipsi sua
iniquitas evenit, non mea iniuria, omnium iniquitatum non
recordabor amplius: & Quare? quia non est mea voluntas
mors impij. Nunc impiam distinctionem adhibeamus Non est
mea voluntas mors impij, sed ut conuertatur, scilicet, quia cri-
men est mors, quæ contumacia scelus est, et quæ iudiciorum seges
est ipsa media perditionis, mea voluntas est, ut uno verbo. Nolo
mori, ut scelus, volo ut peras. Imo inquit impius, tua volun-
tate est mors mea, quia antequam mea voluntas esset, antequam
mea peccata tua prauis oblati fuissent, iam mors mihi de-
creta fuit, & nigrum ihera consilio æternitatis præscriptum, nō
delectare mea, vel morte, vel contumacia, ut peccata sunt, sed
ut tua iudicia exequaris, ideo & vitam subtrahis, & demoni
mercedem, quæ in scelere, olim traditurus agnosco: sed illa me non
impulatur, si creaturas suas sine illarū culpa addidit exitio, &

decreto præparat flagitia. Dicit Adolphus venator Calvinista
(in declaratione) vna voluntate Deum dicere peccatori eide-
m: conuerti, nolo mortē tuam: altera vero loquitur, volo ut iste ho-
mo absq; conuersione, & damnatus maneat. Esse in Deo scelus
duplex: externum & internum: quos in exte. nō delectat ami-
cos suos & hæredes vite æternæ, eos in interno iam antequam
nati essent, hostes declarasse, & ad æternam damnationem im-
mutabili decreto ordinasse. Dicit: Quantumvis Deus reprobos
inuitet, vocet, oret, obsecretur, ad conuersionem admoveat,
verbum illū annuuntiarum curet, salutem pollicetur, rem eo patio
proponat, ac si tantū per ipsos sciret, ista tamen omnia a Deo cordi
non esse, sed fieri tantū ab ipso: ut ipsos (quos tamen volebat
credere & conuerti, & in quibus nunquam operari voluit) ob
ipsorum infidelitatem, & impenitentiam grauiori damna-
tionis pena efficiat. Sic ille suorum popularium mentes, à quibus
longe recedit, exponens. Minus videmus in iudicio re-
tractos ipsos improbos, non n. excusant vitæ suæ ne-
quitias, prædestinatione, & voluntate iudicis ad cri-
mina impellere, ne quid bene agenda potestate sibi
defuisse querant: ut tamen speciosissima & iustissima
excusatio esse potuisset: si dice-
ret à iudice se coactos, & impulsos. Non potuisse necessitati non parere. Ne-
cessitati omnes similes esse. Cur & usurpabūt illud:

tuus id est deus dicitur: & vult ut vult deus & quærit.

Nec sitates quæ ex Deo oriuntur, ferre mortales o-
portuisset. Dixi xal. rare hæc Piscator, & ecce the-
les eius. I. Peccata sunt Deo pro-
prie, & sunt eo-
dem volente immo omnino sic volente. Sect. 17. ite a.
6. & b. 64. & passim. 2. Vult Deus iniquitatem fieri, et si
ea non delectatur: sicut agrotus amarū potum bibere
vult et si eo non delectatur. Et sic dicit illud Pl. 5. Non
es Deus qui delectetur iniquitate & intell. g. it. 95.
3. Vult Deus ut Iudas Christum proderet, & ut Iu-
das ipsum occideret: quod tamen illis prohibuerat.
Sect. 10 & 16 & 24. 4. Constantem est voluntati Dei
quod iniustum est, hoc est præ-
cepto ipsius contrariū v.
g. homicidii illud Iudeorum & proditione Iudæ & c. I-
bid. præsertim Sect. 16 & 24. 5. Omnia sunt ex de-
creto Dei. etiam ipsi peccata: & quid ex decreto ab-
soluto & speciali. Sect. 56 & b. 58. & c. 130. 6. Quia Deus iu-
stitia & misericordia sua patefacit re vult, ideo quoque
vult, ut peccata fiant. Sect. 61. 7. Quia Deus procurat
patefactionē istā iustitiae & misericordiae suæ, id. o. et
procurat ipsa peccata, Sect. 64. 8. Deus procurauit, ut
Abalon stupraret uxorem patris sui, utq; Simej regi suo
malediceret & c. ibid. uti & Sect. 17. 9. Deus destina-
uit omnes homines ad peccata: idque propterea, ut al-
ios ex misericordia seruariet, alios ex iustitia puniret
ac perderet. Sect. 89. 10. Quia Deus peccata permitte-
re de-
c. enit, ideo necesse est, ut illa fiant: quia scus fru-
stra decreuisset permittere. Sect. 131. 11. Incredulitas lu-
dæo-
rum (& similis ter omnium incredulorum) penderat præ-
destinatione Dei. Idq; Apostolus Rom. 9. diserte do-
cet. Sect. 133. Quis Ceteris & Bacchi facis vel ipsi Af-
modæo aliud officiū tribuat, & tamen nobis indigna-
tur, & furiosum conuiuium nominant. Legit obsecro
præfationē nouem orphanorum Iherosolym. Iacobi Ar-
minij in amicis eius cū F. Iunio collatione, præcipue
in hæc verba. Ac faciebatur quidē sepe numero parens
noster fieri posse, ut D. Calvin. & Lutherus in senten-
tiam illā, quā ipse oppugnabat, religione aliqua scri-
pturā perducti essent; sed quū & illæ ipsæ scripturæ
non recte ab ipsis essent intellectæ, & tota ab ipsis dis-
sentiret antiquitas, Græca pariter & latina, & pietati
noxia esset illa ipsa crudelitas, & religionem illam e-
uerteret, putabat ille sine vilo pacis publicæ dispen-
dio ea se proponi posse, quæ & scripturis consona,
& Dei naturæ conuenientia & pietati instillanda ideo-
nea, & si admittenda essent pacem, ac concordiam cum
sanctimoniam allatura esse iudicabat. Imprimis verō
etiam illud pium ipsius pectus percellibat, quod po-
tuit illa

Atrox
Calui-
nismus.

„fita illa absoluta decretorum, mediorumque in fines
„suos subordinatorum necessitate, videbat fieri non
„posse, quin & causa peccati Deus ille optimus & san-
„ctissimus statueretur, & in clementissimum numen,
„sub titulo iustitiae summæ crudelitatis infamia tran-
„scriberetur. Fertur quondam Tiber. Cæsar virginem
„quandam strangulari voluisse, cur? quia ita libebat.
„Sed cum vetaret id patriæ mos, quo non licebat inte-
„meratam occidere, misit virginem ad Lenonem & de-
„creto suo viam ipse sternens stupratam occidi iussit.
„Suetonius. Immaturo puellæ, quia nefas esset virgi-
„nes strangulari, vitiata prius à Carnifice, dein stran-
„gulata sunt. Ignosce O bone Christe Ecclesiæ tuæ
„Doctores, qui de Deo, ad exemplum Tiberij, do-
„cere, loqui, scribere non verentur, Deum homines
„hoc consilio condidisse, ut non tantum labi possint,
„sed etiam ut re ipsa laberentur; quippe cum non nisi
„hac ratione peruenire potuerit ad fines illos princi-
„pales. Caluini sententiam horridiorem cum posset de-
„serere, maluit in crustare. D. Iunius. Ecce hæc f. atres
„duntur, apud Status belgicos sunt in precio, cur igitur
„furiosum est, conuictum cum dicitur à Bellarmino?]

Hæc vero diuina est bonitas, ut cum videret omni-
no ad omnes orthodoxorum monitiones, esse animos
Caluinianorum obfirmatos, ex illis excitaret, qui ve-
ritatem etsi non omnino agnoscerent, blasphemias
tamen tam execrabiles refutarent. Nec hominū sceler-
ata, aut damnationis originem in Deū transcriberent;
quod ubi fit, necesse est, non modo pietatem, sed re-
rum etiam naturam immutari.

§. 2. Iusta autem reprobis excusationis ansa datur, si
Deo volente sine ullo respectu culpæ ad ignem præ-
destinati sunt: qua de re in Idolo Caluinistarum c. 12.
tractaui, cum Bellarminum defenderem contra Pa-
reum. Secundo loco obijciuntur testimonia ea, quibus
significatur, Deum creare impios, ut postea in ipsorum
pœnis iustitia diuina relucent, sic enim legimus Prou.
16. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, impium
quoque ad diem malum. Et Rom. 9. An non habet potestatem
figulum facere aliud vas in honore, aliud in contumeliā? Exod.
9. Idcirco autē posui te, ut ostendam in te fortitudinem meam,
& narretur nomen meum in omni terra. Vel ut Apost. cita-
to Rom. 9. in hoc ipsum excitauit te, ut ostendam in te fortitu-
dinem meam.

Deus non
creat im-
pios.

Respondeo, Deum non creare impios nisi materia-
liter, ut in scholis Theologi loquuntur, id est, creare
eos, quos videt futuros impios, ut eorum impietate,
quæ ipse non fecit, sed tantū præsciuit, vtatur ad iusti-
tiam, & potentiam suam manifestandam, sic S. August.
loquitur epistola 106. ad Paulinū. Quamuis peccata nō
fecerit, naturas tamen ipsas, quæ per se ipsas sine dubio bonæ sunt
quibus tamen ex arbitrio voluntatis futura essent vitia pecca-
torum, & in multis talia, quibus esset æterna pœna reddenda,
quæ nisi Deus creauit? Quare: nisi quia voluit? Quare autem,
O Homo, tu quis es qui respondes Deo? nunquid dicit figmen-
tum ei, qui se finxit quare sic me fecisti? an non habet potestatem
figulus lutū ex eadem conspersione facere, aliud quidem vas in
honorem, aliud in contumeliā? Hæc ille.

Pareus pag. 338.

3. Siue illud. Omnia operatus est Deus: referatur ad
consiliū creandi omnes homines, siue ad ipsam crea-
tionē singulorum, non potest hoc dici. 1. Quia videt
vniuersos fore impios ex massa perditionis, nisi ipse
discrimen faciat: omnes etiam pariter creat impios, ni-
si ipse discriminē faciat, &c. pag. 339. 2. Res etiam loqui-
tur impios omnes vadere in interitum: ergo aut ad in-
fernum sunt creati id est ordinati ab æterno, atque etiā
procreati in tempore: aut Deus frustratur creationis
finē: aut nullo fine vero, sed temere aliquos creauit
Deus. 3. Deus absoluto iure potest destinare ad interitum,
hoc vult Beza, non ordinato in lege.

Defensio.

Ad 1. Parum mine manifeste Deum suum nobis incul-
cat: non tantum quem præuidit improbū destinari, nec ad
sed quem ordinari. Si non impiū, quem præuidit, peruen-
sed ex impoenitentia, creauit in diē malū, ipsum ergo destina-
uit vero in suā gloriā etiam iam præuisam impietate.

Ad 2. Ab æterno ordinati sunt, & in tempore creati,
sed non absoluto decreto, verū in teiuentu impietatis.
tiam, nā vt in tempore non sine peccatorū merito dam-
nantur. Sic ab æterno nō nisi respectu meritorū dam-
nationi sunt destinati. Quod. n. facit in tempore hoc
constituit facere. Quod nec facit, nec facere se velle
reuelauit, id neque decreuit, at non præcipit in exitu
sine culpa reuentium, ergo nec decreuit sine culpa re-
nam. Nec alia mens Sancti Augustini & Fulgentij ad
Monymum libro 5. de Augustini sententia vide Pro-
sperum siue ipsum Augustinum lib. 2. contra calum-
nias Pelagianorum. Nam capite 3. sic ait.

Obiectio 3.

Quod Deus maiorem partem generis humani ad
hoc creat, ut illam perdat in æternum.

Omniū quidem hominū Deus creator est: Sed
nemo ab eo creatus est ut periret: quia alia est causā
nascendi & alia est pereundi. Vt. n. nascuntur homines,
conditoris est beneficium: ut autem pereant, præuic-
toris est meritū. In Adam quippe in quo omnium ho-
minū præformata natura est omnes peccauerunt, e-
demque sententia quæ ille excepit obstricti sunt. Neque
ab hoc vinculo etiā propriis peccatis carent, resolu-
untur nisi in sacramento mortis & resurrectionis
Christi per Spiritum Sanctū renascantur. Nimis ergo
impus & indoctus est, qui vitii naturā nō discernit
ab auctore naturæ: a quo prorsus alienū est, quicquid
in vnoquoque damnandū est, creat. n. homines, vt sint
homines: nec multiplicadis generationū successi omi-
bus opificiū suum subtrahit secundum consiliū bonæ
voluntatis suæ: reparaturus in multis quod ipse fecit,
puniturus in multis, quod ipse non fecit. Sicut per re-
bēdientiam vnius hominis peccatores constituti sunt vniuersi, ita
& per vnius hominis obedientiam iusti constituentur multi.

Obiectio 4.

Quod maior pars generis humani ad hoc creetur
Deo, ut non Dei, sed diaboli faciat voluntatem.

Insanū omnino & contra rationem est, dicere, volun-
tatem Dei in Dei voluntate non fieri: & damnatorem
diaboli eiusque famulorum, velle ut diabolo seruiant.
Sed hoc Catholicis Pelagiani consequenter se obij-
cere existimant, qui Adæ peccatū transisse in omnes
diffidentur. Quoniam si primam natiuitatem originalis
culpa non obliget, non sint obnoxij diabolo paruli:
nec indigeant erui de potestate tenebrarum, qui nū-
quam a suo auctore discesserint. Nos autem qui om-
nes in Adam perisse profitemur: venit enim filius homi-
nis querere, & saluare, quod perierat: nec dicimus ideo
creari quenquam hominem, ut diaboli faciat volun-
tatem, & agnoscamus omnem hominem non redem-
ptum diabolo esse captiū. Præuicatio enim homi-
num dispositæ à seculis creationis ordinem turbare
non potuit, & merito creatura peccatrix penalem di-
nationem illius patitur, cui relicto vero Deo, sponte
se vendidit. Hæc quippe seruitus nō institutio est Dei,
sed iudicium, quo fraus deceptoris diaboli facta est
decepto, & male credulo homini pœna peccati. De
qua nemo eruit nisi per mediatorem Dei & homi-
num hominē Christum Iesum, cuius gratuita gratia
& multorum malis meritis non tribuitur, & nullo-
rum bonis meritis præuenitur.

Obiectio 5.

Quod quando incessant patres filias, & matres fi-
lios: vel quando serui Dominos occidunt, ideo fiat:
quia ita Deus prædestinauit, ut fieret.

Quod Diabolo obijceretur, quod talium facinorum i-
pso peccato, peccet inceptor, puto quod aliqua ratio-
ne exonerare se hac posset invidia, & talin scelerum
partem de ipsorum voluntate vinceret: Quia est
deus, cuius est furor peccantium, probaret tamen se
non totum esse vim criminum. Quia ergo insipientia,
quae dementia dicitur, ad Dei referendum esse co-
gnitum, quod nec Diabolo in totum ascribi potest,
quod peccantium flagitijs, illecebrarum adiutor, non
voluntarium credendus est, esse generator: Nihil ergo
talium negotiorum Deus, praedestinavit ut fieret: nec
illam animam nequiter, turpiterque victuam ad hoc
veritater fieret, praeparavit: Sed talem futuram non
ignorat, & de tali iuste se iudicaturum esse praesci-
vit. Atque ita ad praedestinationem eius nihil aliud
retrahitur, nisi quod aut ad debitam iustitiam retri-
butorem, aut ad indebitam pertinet gratiae largitae.

Obiectio 13.

Quod omnes illi fideles & sancti, qui ad aeternam
mortem praedestinati sunt, quando ad vomitum suum
relinquuntur, vitio quidem suo, hoc facere videntur:
Sed ipsius vitii causa est divina praedestinatio, quae il-
lis latenter subtrahit bonas voluntates.

Idem blasphemiarum Spiritus perleverat, & a pre-
dicandis mendacijs, subiequens impietas non re-
cedit, quam profus vera ratio reprobat, & in cuncta
terrena doctrina condemnat. Quia omnibus quidem
a deo ad invidiam, a sanctitate ad turpitudinem
transitus, & ante finem vitae, nulla emendatione pur-
gatus, nihil aliud quam aeterna mors debetur: Sed ne-
fas est Deo tribuere, causas talium minarum. Quia
est extrema scientia praecognitum habet, quod vi-
tiosumque meritis retribuitur sit, nemini tamen
per hoc quod falli non potest, aut necessitatem aut
voluntatem inulit delinquendi. Si ergo a iustitia, &
pietate quis deicit, suo in praecipis fertur arbitrio, sua
concupiscentia trahitur sua persuasionem decipitur. Ni-
hil ubi Pater, nihil filius, nihil agi Spiritus Sanctus:
nec ulli negotio quicquam divinae voluntatis inter-
venit: cuius opera multos scimus, ne laborentur re-
tro, nullas autem, ut laborentur impulsos. Haece op-
pone illa piscatoriana in responsione ad parascenen
Veritatem: Cuius dandum quomodo Deus myste-
ria regni celorum Scribis & Phariseis absconderit.
Non certe invene. &c. ergo externe quatenus scilicet
excoerentes eorum excoeravit. Deinde pag. 6. ex om-
nibus illis scripturae dictis clare patet, incredulitatem
hominum a Dei praedestinatione, tanquam effectum
a causa pendere. Quam igitur axioma illud meum
de principe causa, in verbo Dei clarissime sit fundatum,
quod ne in pio qui haec perpendit, atque conside-
rat, ista causa offensionis relinquitur. An obsecro
Deus non est causa peccati, qui causa est princeps in-
credulitatis? qui Piscatoris opinione ideo Christum
dare, ne in diti crederent? An non haec sunt ineptissi-
ma blasphemiarum prodigiosa mendacia? Quod
deus abscondit narrat, & meliorat, bis mentitur. Er-
rat non enim fingi potest vis odiendi, puniendi, nisi
multo, verum hac de re relegat quaestionem quartam
D. Martini Berani, quam cum in vsum hic descripsi.

QUESTIO II.

An Deus potuisset aliquos creare ad mortem
suo arbitrio citra ipsorum
culpam?

Quidam haereticos esse, qui asserunt Deum ali-
quos creasse ad mortem sine vilo ipsorum vi-
tio. Nam quaestio est, esto Deus neminem hoc modo
ad mortem creaverit, an saltem id facere potuisset, aut
etiam nunc posset, si vellet? Ratio dubitandi est, quia

cum Deus sit absolutus Dominus omnium creatura-
rum, cur non posset de ijs facere, & statueret pro suo
arbitrio: cur non posset aliquos si vellet citra culpam
ipsorum creare & praedestinare ad damnationem &
interitum? aut quis ei resistere? At contra, si faceret,
quomodo crudelis non esset? videlicet difficilis hic
nodus. Sed cum divina gratia facile illum dissolvam,
non tam meis quam Augustini verbis. 2. Res ita ha-
bet. Varia in Deo attributa spectari possunt, & quidem
quod ad praesens institutum attinet, haec tria potissi-
mam, Potentia, Bonitas, Iustitia; quae omnia in Deo
infinite. Est enim ipse infinite potens, infinite bonus,
infinite iustus. Imo ut Patres & scripturae loquuntur
est ipsa omnipotentia, ipsa bonitas, ipsa iustitia. 3. Si
ergo spectemus praecise potentiam Dei, non spectata
bonitate & iustitia, sine dubio posset non solum ali-
quos, sed omnes homines creare ad mortem. Hoc e-
nim non repugnat ipsius infinite potentiae. Quis e-
nim illi resistat? Hoc sensu dixit Augustinus in libro
de praedestinatione & gratia, capite 16. Si humanum
genus non cum debita morte, & peccati origine nasceretur, &
tamen ex ijs creator omnipotens in aeternum non nullas dam-
nare vellet interitum, quoniam omnipotenti creatori diceret, qua-
re fecisti sic? 4. Si vero spectes iustitiam Dei infinitam,
non potest suo arbitrio damnare, quos vult, nulla ip-
sorum culpa praexistente. Hoc asserit idem Augu-
stinus in Epist. 106. Ut quemadmodum nihil boni, ita nec
mali aliquid mereatur, non frustra videretur iniquitas, ut ex
ea vasa fierent in contumeliam. Et infra. Quemquam vero
immeritum & nulli obnoxium peccato, si Deus damnare cre-
ditur, alienus ab iniquitate non creditur. Et lib. 3. contra
Iulianum c. 28. Bonus est Deus, iustus est Deus. Potest ali-
quos sine bonis meritis liberare, quia bonus est: non potest quen-
quam sine malis meritis damnare, quia iustus est. & Sanctus
Fulgentius lib. 1. ad Monimum capite 26. Notum est,
iram Dei dici non posse nisi ubi creditur hominis iniquitas pra-
cessisse.

5. Fortè occurret duobus modis accipi posse, ut
Deus dicatur al quos damnare sine ipsorum culpa.
Primo quo ad executionem. Secundo quo ad praedestina-
tionem. Priori modo fore iniustum ex sententia
Augustini, non posteriori. Nam contra iustitiam ef-
ferret, re ipsa damnare aliquos qui nihil culpa contraxis-
sent. Non autem esset, praedestinare aliquos ad dam-
nationem, sine ipsorum culpa, & simul statueret, non
velle exequi damnationem, nisi mediante culpa. Hoc
facit Deus, illud non facit. Ego contra concludo, si
iniustus est, qui damnat hominem, sine peccato, ma-
gis iniustus est, qui praedestinat hominem ad peccatum
ut damnare eum possit. Recte Fulgentius libro 1. ad
Monimum c. 22. Nec iniustitia iusta diceretur, si puni-
endum reum non invenit, sed fecisse dicitur. Maior
vero est iniustitia si lapsa Deus retribuit poenam, quae
stantem praedestinasse dicitur ad ruinam. 6. Iam de
infinite Dei bonitate ita statuerendum est. Repugnat
illi quatenus supplicijs addicere non praesit ipsius
culpa. Hoc quidem discretis verbis in Augustino non
reperio. Sed tamen optime demonstrari potest. Nam
Deum infinite bonum esse, nihil aliud est, quam
infinite propensum esse ad benefaciendum. Et
haec ipsius natura, ut recte docet D. Thom. in 3.
parte q. 1. art. 1. ubi ex hoc principio sic concludit.
Ad rationem boni pertinet, ut se alijs communicet.
Ergo ad rationem summi boni, ut se summo modo
communicet. Deus autem summum bonum est: Er-
go ad rationem Dei spectat, se summo modo comu-
nicare, quod fit per incarnationem. Ergo similiter
concludo. Quo quis magis natura propensus est, ad
benefaciendum alijs, eo magis abhorret ab inferendo
malo, praesertim iniusto. Ergo qui infinite propensus
est ad benefaciendum alijs, infinite abhorret ab omni
iniusta